

YrkesHögskolan

OMRÅDESANALYS 2026

Lantbruk, vattenbruk och djurhållning

Myndigheten för yrkesHögskolan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Innehåll	4
Yrkehögskolans utbildningsinriktningar	4
Avstämningar	4
Yrkehögskolans statistik	5
Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras	5
Lantbruk, vattenbruk och djurhållning	6
Utfall ansökningsomgång YH-program 2025	7
Resultat från genomförda utbildningar inom YH-program	8
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt	9
Regionalt utbud och regional efterfrågan	15
Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras	21
Definitioner	22

Inledning

Den här områdesanalysen är ett analysunderlag som visar hur Myndigheten för yrkeshögskolan ser på utbildningarnas resultat och efterfrågan på kompetens samt myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras.

I områdesanalysen presenteras pågående och beviljade utbildningsplatser för yrkeshögskoleutbildning som omfattar minst 100 yrkeshögskolepoäng (YH-program) och för kort yrkeshögskoleutbildning (YH-kurser). För YH-program presenteras resultat per utbildningsinriktning samt arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens. Områdesanalysen avslutas med myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas, att bedömningen inte alltid motsvarar den faktiska efterfrågan på kompetens. För information om hur en ansökan prövas hänvisas till myndighetens bedömningshandbok som går att begära ut via myndighetens registratur. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också göra att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målet med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Analysen utgör ett stöd för myndighetens handläggare vid bedömning av ansökningar och kan även bidra till omvärldsanalys för andra intressenter.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- Utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- Resultat från genomförda utbildningar
- Beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- Regionalt utbud och regional efterfrågan
- Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från *Svensk utbildningsnomenklatur* (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning (SUN5) leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på arbetsmarknadens utveckling.

Avstämningar

Vid framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå, när det har varit möjligt.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns mycket statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- outnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Särskilt relevant att visa är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet de beviljade utbildningarna finns. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivets behov lämplig regional eller nationell placering varpå den regionala efterfrågan är en viktig aspekt när nya platser beviljas.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt outnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Områdesanalysen avslutas med myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras utifrån en samlad analys av arbetsmarknadens behov. Bedömningarna baseras på de underlag och förutsättningar som är kända vid tidpunkten för analysens framtagande. Dessa bedömningar kan dock komma att revideras till följd av förändrade omvärldsfaktorer, myndighetens tillgängliga medel eller inkomna ansökningar.

Lantbruk, vattenbruk och djurhållning

Denna områdesanalys omfattar de utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan som bidrar till kompetensförsörjning inom djurvården och primärproduktionen av livsmedelsråvaror.

Driftchef, lantbruk	SUN-KOD 621ca
Fiske- och vattenbruk	SUN-KOD 624za
Klövvårdare	SUN-KOD 621ga
Djurvårdare, djurklinik	SUN-KOD 640xa

Utfall ansökningsomgång YH-program 2025

Inkomna och beviljade ansökningar

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Driftchef, lantbruk	5	3
Fiske- och vattenbruk	0	-
Klövårdare	0	-
Djurvårdare, djurklinik	1	0

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår.

Utbildningsinriktningar	2026	2027	2028	2029	2030
Driftchef, lantbruk	76	101	111	95	30
Fiske- och vattenbruk	65	67	32	32	
Klövårdare	8	8			
Djurvårdare, djurklinik	25		25		

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Platser som beviljas efter ansökningsomgång 2026 påverkar i huvudsak slutåren 2028 och framåt beroende på utbildningarnas längd. Nya platser kan fyllas på vid varje ansökningsomgång och på så vis byggs utflödet på framåt. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Se även områdesanalysen *Trädgård* för den del av primärproduktionen som handlar om produktionsodling samt områdesanalysen *Livsmedelsproduktion*.

Resultat från genomförda utbildningar inom YH-program

Examensgraden de tre senaste slutåren.

Utbildningsinriktningar	2022	2023	2024
Driftchef, lantbruk	77 %	74 %	82 %
Fiske- och vattenbruk	50 %	65 %	67 %
Klövårdare	83 %	..	100 %
Djurvårdare, djurklinik	87 %	80 %	75 %
Totalt för yrkeshögskolan	68 %	68 %	68 %

Om en cell är prickad betyder det att antalet observationer är för få för att kunna visas.

Källa: SCB.

År 2024 examinerades ungefär 55 personer från utbildningarna inom driftchef, lantbruk, 20 från fiske- och vattenbruk, 10 från klövårdare och 25 från djurvårdare, djurklinik.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2022–2024 sammanräknat).

Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Överensstämmelse arbete – utbildning		
		Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Driftchef, lantbruk	96 ± 4	70 ± 9	28 ± 9	..
Djurvårdare, djurklinik	73 ± 10	61 ± 13	9 ± 8	30 ± 12
Totalt för yrkeshögskolan	85 ± 0	62 ± 0	25 ± 0	13 ± 0

Felmarginal angiven med 95 procents konfidensintervall.

Källa: MYH och SCB.

Andel utnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2023	2024	2025
Driftchef, lantbruk	45 %	39 %	18 %
Fiske- och vattenbruk	0 %	0 %	0 %
Klövårdare	0 %	25 %	25 %
Djurvårdare, djurklinik	0 %	3 %	0 %
Totalt för yrkeshögskolan	11 %	9 %	10 %

Om en cell är streckad betyder det att det inte startade någon utbildning det året.

Källa: MYH.

Sammanfattande reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden för inriktningarna i denna områdesanalys ligger generellt sett högre än eller i nivå med genomsnittet för yrkeshögskolan.

Uppgift för andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen kan fås genom en sammanslagning över de tre senaste årens resultat för driftchef, lantbruk och djurvårdare, djurklinik. Resultatet visar att andel i arbete för driftchef ligger högt över genomsnittet för yrkeshögskolan och att arbetets överensstämmelse ligger över eller i nivå med genomsnittet.

Däremot finns indikation på att andel i arbete är lägre än genomsnittet för djurvårdare. Resultaten visar att man i stort sett antingen har ett arbete som helt eller delvis överensstämmer med utbildningen, eller inte alls. Det är en långt högre andel än genomsnittet som svarar att arbetet inte överensstämmer med utbildningen till djurvårdare.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Denna områdesanalys avhandlar den del av livsmedelsproduktionen som kallas för primärproduktion. Till primärproduktionen hör produktion av råvaror som odling av olika grödor liksom djurhållning för bland annat fisk-, mjölk- och köttproduktion.

Enligt *Livsmedelsstrategin 2.0 (2025)* ska Sveriges livsmedelsproduktion öka, för en högre grad av självförsörjning av livsmedel och minskad sårbarhet i livsmedelskedjan. Regeringen har gett Jordbruksverket i uppdrag beskriva möjliga målformuleringar, vilket har resulterat i rapporten *Förslag på mål och uppföljningsmetoder för svensk livsmedelsproduktion (2025)*. I rapporten ges till exempel förslag om produktionsökningar för spannmål, nötkött och mjölk.

I LRF:s rapport *Grön uppväxling (2026)* beskrivs nuläge, möjligheter och utmaningar för den svenska livsmedelsproduktionen.

Driftchef, lantbruk

Ett lantbruk kan bedriva olika verksamheter, till exempel växtodling, djuruppfödning eller blandad drift med kombination av växtodling och djuruppfödning. En driftchef arbetar med den dagliga driften på en lantgård. Arbetsuppgifter kan innefatta budgetering, inköp, personalplanering, uppföljning av produktion och kvalitet. Rollen förekommer både på familjejordbruk, i större lantbruksföretag och på bolagsägda gårdar.

Förberedande utbildning på gymnasial nivå finns på naturbruksprogrammet, eller inom vuxenutbildningen. Yrkesroller inom driftledning går dels att nå genom yrkeshögskolans utbildningar, dels genom det treåriga lantmästarprogrammet som drivs av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Antalet platser på lantmästarprogrammet uppskattas till 35–50 per år. Akademisk utbildning kombinerar vetenskapliga teorier och praktik medan yrkeshögskolans utbildningar är mer praktisknära med fokus på operativt yrkesarbete och branschspecifika färdigheter. Det finns enligt fackförbundet Naturvetarna cirka 3 000 lantmästare på den svenska arbetsmarknaden.

Drivkrafter som påverkar kompetensbehoven inom lantbruket handlar bland annat om utvecklingen mot mer storskaligt lantbruk med behov inom arbetsledning, driftplanering, strategisk företagsledning och riskhantering samt tekniskt kunnande inom exempelvis produktutveckling, automation, robotisering och nyttjandet av AI. Lantbruken berörs även av beredskapsplanering i händelse av kris eller krig. Hållbarhetsaspekter kopplat till klimatomställning och resurshantering och -användning utifrån exempelvis konventionell eller ekologisk odling samt biologisk mångfald är också centralt.

Efterfrågade kompetenser är produktionskunskap inom växtodling eller animalieproduktion, arbetsledning, maskin- och teknik, ekonomi, kalkylering, uppföljning, djurvälstånd och livsmedelssäkerhet samt hållbarhet (klimat, cirkulära flöden, miljöregler).

Enligt uppgift från Jordbruksverket fanns 5 399 anställda driftledare i Sverige år 2023, de egna företagarna ej inräknade. LRF:s bedömning är att antalet anställda kan komma fortsätta öka, dels på grund av den fortsatta strukturrationaliseringen, dels på grund av att yngre företagare kan tänka sig att anställa driftledare för att få en mer balanserad arbetsbörda. LRF uppskattar efterfrågan på driftledare till cirka 200 per år.

Av undersökningen *Kompetenskartläggning 2026* (2026) som Gröna arbetsgivare låtit göra framgår att lantbruken behöver 500 driftsledare de kommande tre åren, eller cirka 165 per år, samt 500 arbetsledare, 500 lantmästare, 250 gårdsmästare och 150 agrotekniker under de tre kommande åren. Det framgår dock inte hur stor andelen nyanställningar kan beräknas vara. Undersökningen har även uppgift om det regionala behovet, vilket redovisas under det regionala avsnittet i områdesanalysen.

Enligt den prognos som ges av Saco under *Framtidsutsikter* vid tidpunkten för analysens publicering, är arbetsmarknaden för nyexaminerade lantmästare god både i nuläget och på fem års sikt, med liten konkurrens om jobben. Bedömningen är att efterfrågan på kvalificerad kompetens kommer att öka på grund av den digitala och gröna omställningen av livsmedelsproduktionen. Särskilt efterfrågade är lantbruksutbildade personer med kompetens inom vatten, markvetenskap, växtodling och växtbiologi samt personer med kompetens inom

ekonomi, teknik och analys som också har erfarenhet av rådgivning. Sveriges livsmedelsstrategi har dock ännu inte lett till ökad efterfrågan på lantbrukskompetens skriver Saco. Enligt LRF är det pensionsavgångar, generationsväxling och storleksrationalisering som driver efterfrågan i första hand.

Fiske- och vattenbruk – fiskodling

Fiskodling lyfts fram i den nationella livsmedelsstrategin som mycket viktig för Sveriges livsmedelsförsörjning. Enligt Svenskt Vattenbruk handlar vattenbruk, eller akvakultur, om produktion av vattenlevande djur och växter, så som fisk, musslor, kräftdjur och alger. I Sverige produceras främst fisk, musslor och kräftor; där huvuddelen av fiskproduktionen är regnbåge och röding.

Grundläggande utbildning på området ges genom gymnasieskolans naturbruksprogram. Utbildning i fiskodling kan ske via yrkeshögskolan om utbildningen bygger vidare på gymnasieskolan. Utbildning på universitet och högskola kan ha ett mer teoretiskt och forskningsinriktat upplägg. Man behöver ha genomgått en godkänd utbildning för att få bedriva fiskodling och därför behövs också utbildning på området, men enligt Svenskt Vattenbruk har det ännu inte slagits fast vad en godkänd utbildning behöver innehålla.

Det svenska vattenbruket kan delas upp beroende på avsikten med produktionen:

- Produktion för konsumtion.
- Produktion för utsättning eller vidareuppfödning.
- Produktion som bestånds- eller miljöförbättrande åtgärd
- Produktion för andra ändamål.

Källa: Jordbruksverket, Svenskt Vattenbruk.

Fiskodling kan bedrivas med olika typer av tekniker och dessa kan vara lokaliserade i hav, sjöar, vattendrag eller på land. Det finns exempel på system där man samodlar fisk och växter för att dra nytta av den näring som fiskarnas avföring utgör. Ett mer omfattande svenskt vattenbruk skulle, enligt Svenskt Vattenbruk, kunna svara upp mot samhällets efterfrågan på klimatsmart mat som produceras på ett hållbart och resursbesparande sätt. Det skulle även kunna ge en förbättrad kontroll över fisken som livsmedel, leda till kortare transporter samt ge fler arbetstillfällen på landsbygden.

Regeringen har uppdragit åt Jordbruksverket att arbeta med främjande av vattenbruket och det går att söka och få bidrag för att starta verksamhet inom vattenbruksproduktion. Enligt Svenskt Vattenbruk finns stora kompetensbehov i Sverige, i synnerhet om branschen skall kunna utvecklas och växa. Det behövs till exempel kompetens inom teknik som vattenrening och programmering, samt drift och underhåll av olika styrsystem. Det behövs även kompetens inom hållbarhet och distribution samt fiskbiologi, fiskhälsa och fiskvälfärd. Sannolikt behöver även fler starta företag inom näringen befintliga företag öka produktionen för att den ska växa. I *Livsmedelsstrategin 2.0 (2025)* framkommer att det finns en mycket stor potential att öka den hållbara produktionen av odlad sjömat. Förbättrade förutsättningar att starta och bedriva

vattenbruk och säkerställandet av tillgång till hållbart foder lyfts fram som viktiga faktorer för att åstadkomma detta.

Matfiskodlarna är en branschorganisation för fiskuppfödare i Sverige. Medlemsföretagen finns över hela landet fördelat på 35 anläggningar. År 2023 arbetade cirka 130 personer i medlemsföretagen. Matfiskodlarna förmedlar att kompetensbehoven är stora och varierar mellan allt från utbildade fiskodlare till att de som arbetar på en produktionsanläggning ska ha olika teoretiska och praktiska kurser. En samlad bild över de olika kompetenser och yrkesroller som kan behövas på en anläggning är enligt Matfiskodlarna följande:

- fiskodlare – kompetens inom olika odlingssystem/tekniker (utrustning inklusive biologisk kunskap om den fisk som odlas, vattenhantering och vattenreningsteknik, bedövning, avlivning och slakt)
- drift- och underhållstekniker, mekaniker, el- och automationstekniker
- maskinkörning – arbetsbåtar, tunga fordon
- drönanmanövrering, undervattenskameror (ROV), olika sensorer och AI-system
- miljö, kvalitet, säkerhet – och certifieringssystem, fiskhälsa, fiskvälfärd, inklusive kunskap om lagar och regler
- affärs-, kund och marknadskompetens
- kontorsadministration – ekonomi, bokföring
- fiskveterinär.

Genom SCB:s yrkesregister fås uppgift om hur många anställda det är i en viss yrkesgrupp på arbetsmarknaden, deras utbildningsbakgrund och antal anställda per åldersgrupp. Därigenom går att uppskatta hur dimensioneringen av utbildningsplatser inom yrkeshögskolan möter upp mot förmodade pensionsavgångar. Statistik från SCB ger att det år 2024 var 220 anställda inom yrkesgruppen 6221 – *fiskodlare* och 56 egna företagare. Av de anställda hade 123 personer gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. 20 personer hade en eftergymnasial utbildning som var kortare än tre år och 29 personer hade en eftergymnasial utbildning som var tre år eller mer.

Antalet anställda i åldersgruppen 55–59 år bestod av 27 personer. Ett antagande är att de börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på 5 personer per år. Det bör dock påpekas att detta är ett mycket förenklat scenario och att avgångar även kan ske av andra orsaker.

Klövvardare

En klövvardare sköter om klövarna på framför allt mjölkkor och dikor för att främja djurens hälsa och kornas mjölkproduktion. Arbetet sker med hjälp av hydrauliska hjälpmedel och slipverktyg, vilket har gjort arbetet mindre fysiskt krävande än det var förr. Genom klövverkning går det att förhindra felställningar och klövsjukdomar. En bra klövhälsa kan även förbättra kornas fruktsamhet och avkastning.

Yrkeshögskolan är den enda formella utbildningsvägen till att bli klövvårdare. Att arbetare med klövvård är en tjänst som lantbruk med djurbesättningar köper in och arbetet bedrivs oftast som egen företagare. Det är fullt tillåtet för lantbrukaren själv eller gårdens personal att utföra klövvård på egna djur, men det är viktigt att personen har tillräcklig kunskap om teknik, hygien och djurhantering och kan bedöma när en sjuk eller skadad klöv kräver veterinär eller professionell klövvårdare. Dålig eller felaktig verkning kan orsaka lidande, vilket strider mot djurskyddslagen. Veterinärer används oftast bara vid sjukdomsfall, inte för rutinverkning.

Enligt Jordbruksverkets statistik finns drygt 1,3 miljoner nötkreatur i Sverige, varav cirka 295 000 är mjölkkor och cirka 185 000 är kor för uppfödning av kalvar, eller dikor, som det också kallas. Då klövarna behöver verkas 1–2 gånger årligen, innebär det ett behov på upp emot 1 miljon verkningar per år. Även får och grisar kan behöva klövvård, men den typen av tjänst efterfrågas inte i så stor utsträckning. Den geografiska fördelningen över landet visas under det regionala avsnittet i områdesanalysen.

Klövvårdarkompetens är enligt LRF mycket efterfrågad av kött- och mjölkproducenter och kan vara svårt att få tag på. Lantbrukare kan få ersättning via Jordbruksverket för klövverkning av mjölkkor, den så kallade djurvälståndersättningen då en god djurhälsa är viktigt för en hållbar livsmedelsproduktion. Möjligheten till ersättning driver efterfrågan på certifierade klövvårdare. De förutsättningar som behöver uppfyllas för att kunna få ersättning är bland annat följande

- minst två gånger per år med minst tre månaders mellanrum besiktiga och vid behov verka klövarna på alla mjölkkor och kvigor som finns med i ansökan,
- ha rutiner för att kontrollera, bedöma och följa upp klövhälsan i besättningen,
- behandla eventuella klövsjukdomar,
- personen som gör verkningarna är certifierad eller lärling som utför verkningarna under överinseende av en certifierad klövvårdare.

Källa: Jordbruksverket.

Det är Svenska klövvårdsföreningen som certifierar klövvårdare. Enligt föreningen finns idag drygt 100 klövvårdare i Sverige. De allra flesta arbetar som egna företagare. För att kunna försörja sig på heltid behöver en klövvårdare verka cirka 8 000 nötkreatur per år. Enligt föreningen kan så många som hälften av medlemmarna närma sig pensionsåldern de kommande åren.

Djurvårdare, djurklinik

I Sverige finns tre nivåer av djurvårdare inom djursjukvården. Nivåerna styr vilka arbetsuppgifter man får utföra inom djurens hälso- och sjukvård. Se även Jordbruksverkets hemsida.

Nivå 1 – För arbete som djurvårdare på nivå 1 inom djurens hälso- och sjukvård ställs inga krav på formell utbildning.

Nivå 2 – För arbete på denna nivå finns flera vägar, varav en är genomgången grundkurs i läkemedelshantering för respektive djurslag.

Nivå 3 – Arbete på nivå tre innebär att man får utföra betydligt mer avancerade uppgifter, men alltid på veterinärs ansvar.

Från den 1 september 2030 kommer djurvårdare att kunna bli godkända av Jordbruksverket och ingå i djurhälsopersonalen. Förändringen innebär en tydligare behörighet och skyddad titel. Men det är ännu inte klart vilka krav som kommer gälla för att bli godkänd djurvårdare. Det finns ett tillfälligt undantag från behandlingsförbudet vilket bland annat påverkar vad kvalificerad djurvårdare på nivå 2 och 3 får göra.

Enligt Gröna arbetsgivares kompetenskartläggning föreligger ett behov av 30 djurvårdare på nivå ett, 250 djurvårdare på nivå två och 200 på nivå tre de kommande tre åren. Andel nyanställningar framgår inte av undersökningen. Undersökningen har även uppgift om det regionala behovet, vilket redovisas under det regionala avsnittet i områdesanalysen.

Relevant yrkesgrupp är 6129 – *övriga djuruppfödare och djurskötare*. År 2024 var antalet anställda inom yrkesgruppen 1 366, enligt SCB. Det var 701 av de anställda som hade gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. 225 personer hade en eftergymnasial utbildning som var kortare än tre år och 156 personer hade en eftergymnasial utbildning som var tre år eller mer. Av statistiken framgår att majoriteten av de anställda har gymnasial utbildningsbakgrund och att cirka 16 procent kan utgöras av personer med bakgrund från yrkeshögskola eller kortare högskoleutbildning.

Antalet anställda i åldersgruppen 55–59 år bestod av 63 personer. Ett antagande är de börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på 13 personer per år. Det bör dock påpekas att detta är ett förenklat scenario och att avgångar även kan ske av andra orsaker.

YH-kurser

Yrkeshögskolans kurser kan vara ett bra verktyg för kompetensutveckling av yrkesverksamma.

Enligt LRF:s undersökning behövs kurser för lantbruket inom följande områden:

- Odlingsteknik
- Företagsekonomi
- Juridiska frågor
- Djurskötsel
- Växtskydd
- Precisionsodling
- Drönare/robotteknik
- AI-hjälpmiddel
- Byggnation
- Företagsledning
- Maskinkörning
- Vattenhantering
- Grön omställning

Beviljade platser i utbudet nedan handlar om allt från att använda ny teknik inom lantbruket till generativ betesdrift och kris- och beredskapsplanering. Platser har även beviljats inom hydroponisk odling. De platser som beviljats tidigare inom djurvårdare, djurklinik handlar om operationsvård, sterilteknik och diagnostik.

Beviljade platser inom kurser per utbildningsinriktning och startår.

Utbildningsinriktningar	2025	2026	2027
Övriga utbildningar lantbruk	55	62	53
Fiske- och vattenbruk	30	30	0
Djurvårdare, djurklinik	24	24	0
Totalsumma	109	116	53

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.
Källa: MYH.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedan presenteras regionalt utbud inom YH-program och regional efterfrågan av kompetensbehov per utbildningsinriktning.

Varje utbildningsinriktning presenteras i ett avsnitt som inleds med en tabell över det regionala platsutbudet. Därefter följer en sammanfattning av regionernas bedömning av kompetensbehov i den egna regionen. Därutöver kan eventuellt även annan information om regionala behov anges.

Myndigheten samlar årligen in information om regionernas kompetensbehov genom formulär som skickas till regionalt utvecklingsansvariga (RUA). Bedömningarna avser behov på 3–5 års sikt. Att en region inte svarar behöver inte betyda att det saknas efterfrågan på kompetens inom en utbildningsinriktning.

Flera regioner har även svarat mer övergripande. Region Skåne skriver att man är en stark jordbruks- och livsmedelsregion där kompetensbehoven påverkas av livsmedelsberedskap, hållbar produktion, vatten, biologisk mångfald, cirkularitet, digitalisering, automation och spårbarhet. På 3–5 års sikt är regionala branschdialoger särskilt viktiga eftersom volymerna ofta är små och behoven kan vara lokala eller säsongspräglade menar regionen.

Region Gotland skriver att mycket pekar på en stor brist både på kort och lång sikt inom yrken för gymnasieutbildade inom naturbruk och specifikt för inriktningen lantbruk. Det gäller särskilt mjölkproduktionen och övrig animalieproduktion. Med tanke på pensionsavgångar och behov av

ägarskiften riskerar bristen att öka fram till 2040 skriver regionen. Strukturrationaliseringen med större enheter som följd ser ut att fortsätta liksom teknikutvecklingen med ökad digitalisering., vilket innebär behov av driftledare och påbyggnadsutbildningar inom ledarskap, ekonomi, digitalisering och ny teknik. Det finns också behov av utbildningar för de som vill yrkesväxla i framtiden. Specifikt utbildningar som är anpassade till redan yrkesverksamma är efterfrågade inom bland annat drift och ledarskap. Här finns också behov av mer specialiserade utbildningar inom både animalieproduktion och växtodling skriver regionen.

Region Halland framför att jordbruk, skogsbruk och fiske är en av Hallands mest utmärkande näringar. Även om antalet sysselsatta är relativt litet spelar den en viktig roll för regionens näringsliv och identitet. Specialiseringskvoten är 1,48, vilket innebär att branschen är nästan 50 procent mer koncentrerad i Halland än i riket. En stor utmaning är den åldrande arbetskraften i branschen där över en tredjedel av de sysselsatta är 55–64 år. Det innebär omfattande kommande pensionsavgångar och ett stort behov av generationsväxling och kompetensförsörjning. Det finns ett stort behov av produktionskompetens inom jordbruk, djurhållning och maskinteknik där tillgången inte motsvarar efterfrågan. Nuläget visar växande krav på hållbar produktion, bioekonomisk energiproduktion och avancerad maskin- och precisionsodling som drivs av digitalisering, miljökrav och moderniserad produktion. Digitalisering och miljökrav driver utvecklingen mot mer tekniskt avancerade arbetsuppgifter. Yrkesrollerna breddas genom digital styrning, dataövervakning, maskinoptimering och samordning av komplexa produktionsmoment skriver regionen.

Region Jämtland Härjedalen menar att merparten av behoven inom området löses genom utbildning på gymnasial nivå. Det finns dock mindre volymbehov av utbildade på YH-nivå inom flertalet olika inriktningar inom området. Jord, skog och vatten är ett av länets styrkeområden.

Region Jönköpings län ser ökande behov av utvecklingsarbete, beredskap och närproducerat vilket skapar generellt ökande behov.

Region Västerbottens bedömning är att efterfrågan kommer att öka inom jord- och skogsbruk och ser också att man behöver ta höjd för dels hög medelålder inom området, dels för utbildningsväxling och den teknikutveckling som pågår och skapar utbildningsbehov.

Västra Götalandsregionen tillägger att det finns god efterfrågan på YH-utbildade inom lantbruksområdet.

Region Örebro län menar att kompetensbristen särskilt tydlig inom lantbruket och att företagen har svårt att hitta personal och därför inte kan växa eller producera fullt ut. Detta är särskilt problematiskt i en tid då livsmedelsförsörjning och beredskap prioriteras högre. Kompetensbehovet inom lantbruk och livsmedelsproduktion kommer enligt regionen att påverkas av krav på ökad beredskap på grund av geopolitiska förändringar.

Region Blekinge skriver att det finns ett visst behov inom bland annat lantbruk, särskilt kopplat till generationsväxling och specialiserade funktioner såsom driftledning inom lantbruk. Samtidigt är efterfrågan inom mer nischade områden, såsom vattenbruk, mycket begränsad ur ett regionalt perspektiv, även om enskilda verksamheter kan ha behov. Även lantbruksrelaterade utbildningar på högre nivå riktar sig i stor utsträckning mot en nationell arbetsmarknad snarare än en

regional. Sammanfattningsvis visar analyser och prognoser att Blekinge har ett långsiktigt men lågt och ojämnt kompetensbehov inom de gröna näringarna, där efterfrågan främst gäller praktiska och arbetsledande roller. Många av Blekinges gårdar är små i förhållande till exempelvis vis skånska gårdar. Småbrukare är dock minskande, som generell trend. Framtidsförutsättningarna i lantbruksbranschen är olika för de som har respektive inte har en gård i familjen. Vidare skriver regionen att det pågår utvecklingsarbete kring alternativa proteiner samt fiskodling på land, som kan påverka behov av såväl lantbruk som djurvård.

Region Dalarna och Region Värmland bedömer att det råder generella brister på kompetens inom lantbruk, som också är en viktig bransch för länet. Framtida beredskapsinvesteringar samt den nationella och regionala livsmedelsstrategin bedöms kunna bidra till en ökad efterfrågan.

Region Östergötland lyfter fram att man är ett starkt jordbruks- och skogslän med bördig mark och goda produktionsförutsättningar att bidra till en ökad nationell livsmedelsproduktion, vilket skulle innebära ökat behov av kompetensförsörjning inom hela livsmedelskedjan; från primärproduktion till förädling, även om långsiktiga prognosen idag pekar på balans av gymnasialt utbildade inom området naturbruk. Framtidens arbetsmarknad bedöms också underskattas då branschen står inför en stor generationsväxling eftersom många arbetar kvar i högre ålder inom branschen.

Driftchef, lantbruk

Utbildningar till *driftchef, lantbruk*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Jönköping, Skåne och Stockholm*		35	35	35	
Skåne och Stockholm*		30	30	30	
Skåne	20				
Västerbotten	20	20	10	10	10
Västra Götaland	16	16	16		
Östergötland	20		20	20	20

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Region Skåne uppger att kompetensbehovet är i balans men tillägger att behovet av att på YH/NY/Komvux hitta nischade utbildningsinriktningar kopplade till området ökar, till följd av lågt intresse för gymnasieskolans program.

Västra Götalandsregionen och regionerna Västerbotten, Östergötland, Sörmland, Västmanland, Gotland, Uppsala län och Jönköpings län uppger brist på kompetens. Region Sörmland beskriver att det vid dialog med lantbruksföretag framkommer att det är särskilt stort behov av denna kompetens. Region Västmanland tillägger att branschen påtalar behov av utbildade inom lantbruk på olika nivåer och att bristen kommer att öka på grund av pensionsavgångar. Region Östergötland påpekar att lantbrukare är en företagsledare med ansvar för hela verksamheten och att behov av kompetens finns inom företagsledning, ekonomi, och strategisk utveckling i lantbruket. Generationsväxlingen ökar behovet menar regionen.

Region Jämtland Härjedalen svarar också att bransch uppger kompetensbehov.

Sveriges lantbruk och livsmedelsproduktion är utspridda över hela landet, med en koncentration i de södra delarna. Underlag finns även genom Gröna arbetsgivares *Kompetenskartläggning 2026*. Enligt den behövs driftsledare, arbetsledare, gårdsmästare och agrotekniker främst i följande geografiska områden under perioden:

- Sydsverige, 150 driftsledare, 150 arbetsledare, 100 gårdsmästare och 50 agrotekniker
- Västsverige, 100 driftsledare, 90 arbetsledare, 20 gårdsmästare och 30 agrotekniker
- Östra Mellansverige, 100 driftsledare, 80 arbetsledare, 20 gårdsmästare och 60 agrotekniker
- Småland med öarna, 50 driftsledare, 60 arbetsledare, 30 gårdsmästare och 20 agrotekniker
- Mellersta Norrland, 40 driftsledare, 20 arbetsledare 10 gårdsmästare och 10 agrotekniker
- Norra Mellansverige, 40 driftsledare, 30 arbetsledare och 20 gårdsmästare
- Stockholm, 40 driftsledare, 50 arbetsledare, 30 gårdsmästare och 10 agrotekniker
- Övre Norrland, 10 driftsledare, 10 arbetsledare och 10 gårdsmästare

Övriga utbildningar lantbruk

Utbud inom YH-program saknas inom denna inriktning men det finns ett utbud inom YH-kurser.

Regionerna Västernorrland, Sörmland, Gotland, Kronoberg, Jönköpings län och Västra Götalandsregionen uppger brist på kompetens. Samma regioner samt Blekinge, Västmanland och Uppsala län uppger också brist på kompetens inom en liknande inriktning som saknar utbud. Region Västmanland kommenterar att branschen talar om behov av utbildade inom lantbruk både på gymnasial och eftergymnasial nivå. Regionen menar att bristen kommer att öka på grund av pensionsavgångar samt en utbyggnad på grund av högre krisberedskap vilket innebär en större efterfrågan på kompetens.

Region Östergötland skriver i en kommentar under vattenbruk, att det finns ett ökat behov av kompetens för vattenåtgärder såsom våtmarker, bevattningsdammar, täckdikning och kalkfilter dike i odlingslandskapet kopplat till jordbruket. Behovet drivs av klimatanpassning.

Fiske- och vattenbruk

Utbildningar inom *fiske- och vattenbruk*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Jämtland och Västerbotten*	35	35			
Stockholm och Västernorrland*	30				
Stockholm, Västernorrland och Västra Götaland*		32	32	32	32

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Region Skåne uppger att kompetensbehovet är i balans och tillägger att området kan ha koppling till hållbar livsmedelsförsörjning, men att underlaget är för begränsat för generell bristbedömning på YH-nivå i Skåne. Eventuella utbildningar bör prövas mot tydlig regional efterfrågan menar regionen.

Västra Götalandsregionen och regionerna Blekinge, Östergötland och Uppsala län uppger brist på kompetens.

Region Jämtland Härjedalen kommenterar att kompetensbehov lyfts av både regional och nationell livsmedelsplan, samt av branschen.

En stor del av fiskodlingen bedrivs i idag i norra Sverige. Enligt Matfiskodlarna kommer de största produktionsvolymerna de närmaste åren från i Västerbotten, Jämtland, Dalarna, Värmland och Norrbotten. Branschorganisationens erfarenhet är att kompetensförsörjningen främjas när utbildning lokaliseras i närhet till befintliga produktionsanläggningar.

Klövvårdare

Utbildningar till *klövvårdare*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Västra Götaland	8	8			

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Västra Götalandsregionen och regionerna Östergötland och Gotland uppger brist på kompetens.

Enligt statistik från Jordbruksverket fanns följande antal nötkreatur per produktionsområde år 2025:

Produktionsområde	Antal djur
Götalands skogsbygder	171 527
Götalands mellanbygder	83 898
Götalands norra slättbygder	57 038
Svealands slättbygder	49 625
Nedre Norrland	30 016
Götalands södra slättbygder	34 094
Mellersta Sveriges skogsbygder	30 016
Övre Norrland	19 630
Riket	480 273

Källa: Jordbruksverket.

Tabellen visar att det finns behov av klövvårdare över hela landet men att det största behovet finns i Götaland.

Övriga utbildningar djurhållning

Utbud saknas inom YH-program men det finns ett utbud inom YH-kurser.

Regionerna Sörmland, Kronoberg och Jönköpings län uppger brist på kompetens.

Djurvårdare, djurklinik

Utbildningar till *djurvårdare, djurklinik*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Västra Götaland	25		25		

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Region Jönköpings län uppger att kompetensbehovet är i balans.

Regionerna Blekinge, Gotland, Sörmland och Uppsala län uppger brist på kompetens.

Enligt *Kompetenskartläggning 2026* behövs djurvårdare på nivå 2 främst i följande geografiska områden under perioden:

- Västsverige, 60
- Östra Mellansverige, 50
- Stockholm, 40
- Sydsverige, 40
- Norra Mellansverige, 30
- Övre Norrland, 20
- Småland med öarna, 10

Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Driftchef, lantbruk

Bedömningen är att dimensioneringen inom YH-program kan öka. Det bör dock beaktas att även utbildning till lantmästare bidrar till kompetensförsörjningen. I bedömningen har andel i arbete, arbetets överensstämmelse, statistik och kompetensbehov beaktats. Vidare kan YH-kurser ses som ett viktigt komplement för yrkesverksamma och den fortsatta utvecklingen inom lantbruket.

Fiske- och vattenbruk

Bedömningen är att dimensionering inom YH-program kan bibehållas i nuläget. Det saknas dock resultat över andel i arbete för inriktningen. YH-kurser kan vara ett komplement men saknas inom fiskodling.

Klövårdare

Bedömningen är att dimensioneringen inom YH-program kan bibehållas och möjligen öka något för att kunna svara upp mot rådande kompetensbehov.

Djurvårdare, djurklinik

Bedömningen är att dimensioneringen inom YH-program kan behöva minska något då det finns indikation på att både andel i arbete och överensstämmelse mellan utbildning och arbete är lägre än genomsnittet för yrkeshögskolan. YH-kurser kan vara ett komplement för yrkesverksamma.

Definitioner

Andel i arbete	<p>De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.</p> <p>Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Arbetets överensstämmelse med utbildningen	<p>Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls.</p> <p>Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Examensgrad	<p>Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad.</p> <p>Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen.</p> <p>Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har.</p> <p>För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.</p>
Konfidensintervall	<p>Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen $\pm$, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).</p>
Utnyttjade platser	<p>Utnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.</p>
SUN-inriktningar	<p>Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav).</p> <p>Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.</p>

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se